

ДОЛИНА ВИДІННЯ

*Збірка пуританських молитов
і духовних роздумів*

За редакцією
Артура Беннетта

Пророцтво про Долину видіння.
Ісая 22:1

УДК 27-274/275:243

ББК 86.376

Д644

Долина видіння : Збірка пуританських молитов і духовних роздумів // The Valley of Vision : A Collection of Puritan Prayers and Devotions: пер. с англ. / під ред. А. Беннетта. – 2-е вид., випр. – Одеса : Тюльпан. 2024. – 216 с.

ISBN 978-966-2110-56-2

Тексти молитов, зібраних у цій книзі, почерпнуті з тієї духовної скарбниці, яку загалом можна вважати забутою: це перлина пуританських духовних вправ, роздумів і прагнень. Ці молитви стануть бальзамом для стражденної душі, утіхою для схвилюваного серця, тихою гаванню в годину життєвих штормів

УДК 285/286:243

ББК 86.376

*Originally published in English under the title
“The Valley of Vision” by The Banner of Truth Trust, Edinburgh EH12
6EL, UK. Used by permission through the arrangement of The Banner
of Truth Trust. All rights reserved.*

Тематична та структурна організація молитовних текстів, включених до цієї книги, заголовки, так само як і текст першої молитви, «Долина видіння», належать перу Артура Беннетта. Біблійні цитати наведені за Синодальним перекладом. Усі права захищені. Жодна частина цієї книги не може бути відтворена в будь-якій формі та будь-якими засобами, чи то електронними, чи механічними, зокрема шляхом фотокопіювання або запису на магнітний носій, без письмового дозволу видавця.

*ЄРПЦО, «Тюльпан», вул. Пастера, 62,
м. Одеса, 65023, Україна.*

ISBN 978-0-85151-228-0 (англ.)

ISBN 978-966-2110-56-2 (укр.)

© 1975 The Banner of Truth

© 2024 «Тюльпан»™, ЄРПЦО

Моїм колегам, викладачам і студентам Християнського
коледжу всіх народів у м. Вейр,
із вдячністю за десять років спілкування в Христі

Артур Беннетт

Зміст

<i>Передмова</i>	13
<i>Вступ</i>	17
Долина видіння.....	17
<i>1. Отець, Син і Святий Дух</i>	19
Трійця	19
Бог – Усе в усьому.....	20
Бог – джерело всякого блага	21
Великий Бог	22
Всеблагий.....	23
Рушійна причина всього.....	24
Божя воля	25
Божі милості	26
Радість у Бозі	27
Теперішнє життя у спасінні	28
Найвище призначення людини	29
Шанування Бога	30
Хвала та вдячність	31
Найбільший із дарів.....	32
Христос – Слово.....	33
Христос – це все.....	34
Повнота в Христі.....	35
Єдність із Христом.....	36
Ім'я Ісуса.....	37
Тільки Христос.....	38
Ісус – моя слава	39
Любов Ісуса	40
Любов до Ісуса	41
Друге пришествя.....	42
Spiritus Sanctus.....	43
Бог Дух.....	44
Дух Ісуса	45
Дія Духа	46

Дух як Учитель.....	47
2. Спокута і примирення.....	49
Євангельський шлях.....	49
Пробуджений грішник.....	50
Дух-Викривач.....	51
Плач викритого грішника.....	52
Бог і я.....	53
Заступник.....	54
Дорогоцінна кров.....	55
Любов сяє на Голгофі.....	56
Спаситель.....	58
Примирення.....	59
Визволення.....	60
Відродження.....	61
Воскресіння.....	62
Обрання.....	63
Християнське покликання.....	64
Впевненість.....	65
Перша молитва ново наверненого.....	66
Погляд життя.....	67
Перемога.....	68
Свобода.....	69
Належати Ісусові.....	70
Жити для Ісуса.....	71
Бережений Богом.....	72
Молитва християнина.....	73
Дивовижна благодать.....	74
Велике відкриття.....	75
Сповідь ново наверненого.....	76
Євангельські «ніколи».....	77
Істинне благочестя.....	78
3. Покаяння та самозасудження.....	79
Самопізнання.....	79
Я все ще грішу.....	80
Темний гість.....	81
Парадокси.....	82
Розбещеність серця.....	83
Самозасудження.....	84

Глибини	85
Невпинне каяття	86
Сповідь і прохання	87
Покаяння	88
Упокорення	89
Умертвіння плоті	90
Очищення	91
Докори	92
Упокорене серце	93
Самоприниження	94
Недоліки	95
Відступ від віри	96
Гріхи	97
Гордість	98
Пристрасті	99
Розкаяння	100
Людина – ніщо	101
Крик про визволення	103
Милість	104
Розп'яття та воскресіння	105
Новий початок	106
Довіра	107
4. Потреби та поклоніння	109
Потреба в благодаті	109
Боротьба	110
Небезпека	111
Потреба в Ісусі	112
Неміч	113
Нескінченне і тимчасове	114
Рішення	115
Бажання	116
Віра та цей світ	117
Долаючи шлях	118
Духовне зростання	119
Мандрівка	120
Кінець року	121
Новий рік	122
Сім'я	123

Турботлива любов	124
Божественна підтримка	125
Дієва благодать	126
Ранок	127
Ранкові потреби	128
Ранкова посвята	129
Вечірня молитва	130
Вечірня хвала	131
Вечірнє оновлення	132
<i>5. Святі прагнення</i>	<i>135</i>
Туга за Богом	135
Посвята та поклоніння	136
Сподівання на Бога	137
Відданість	138
Особистий дотик	139
Божі обітниці	140
Духовна поміч	141
Захисток	142
Відкритість	143
Уподібнення Христові	144
Християнська любов	145
Любов, що виливається на всіх	146
Бути придатним для служіння Богові	147
Впевненість	148
Завіт	149
<i>6. Наближення до Бога</i>	<i>151</i>
Наближення	151
У молитві	152
Жити молитвою	153
Зустріч із Богом	154
Молитва любові	155
Престол	156
Прохання	157
Після молитви	158
Розмова про радість	159
<i>7. Дари благодаті</i>	<i>161</i>
Бог вседостатній	161
Привілеї	162

Благословення	163
Віра	164
Любов	165
Радість	166
Вдоволення	167
Спокій	168
Сон	169
Втіха	170
Повнота	171
Щастя	172
Покликання	173
Істина в Ісусі	174
Благодать у випробуваннях	175
Благодать хреста	176
Гімн Голгофи	177
Щирість	178
8. Служіння в церкві та світі	179
Божа справа	179
Готовність до служіння	180
Необхідне для служіння	181
Смирення в служінні	182
Боротьба служителя	183
Марне служіння	184
Спокій любові в Бозі	185
Оновлення учня	186
Зло в житті служителя	187
Молитва служителя	188
Сповідь служителя	189
Сила служителя	190
Хвала служителя	191
Біблія служителя	192
Проповідь служителя	193
Біблійні викриття	194
Напередодні дня Господнього	195
День Господній	196
Ранок дня Господнього	197
Поклоніння	198
Вечеря Господня	199

Служитель перед тайнством	200
Вечір дня Господнього.....	201
Завіт служителя	202
<i>9. Настанови</i>	<i>203</i>
Земля і небеса	203
Бажані небеса	204
Погляди в минуле та майбутнє	205
<i>10. Тиждневі спільні молитви.....</i>	<i>207</i>
Ранок першого дня. Поклоніння.....	207
Вечір першого дня. Учитель	208
Ранок другого дня. Бог над усім	209
Вечір другого дня. Щедроти	210
Ранок третього дня. Бог – Творець і Вседержитель.....	211
Вечір третього дня. Перед сном.....	212
Ранок четвертого дня. Істинне християнство	213
Вечір четвертого дня. Бог вседостатній	214
Ранок п'ятого дня. Податель	215
Вечір п'ятого дня. Захист	216
Ранок шостого дня. Євангелія.....	217
Вечір шостого дня. Посередник	218
Ранок сьомого дня. Боже благовоління	219
Вечір сьомого дня. Майбутні благословення	220
<i>Бібліографія</i>	<i>221</i>

Передмова

Молитви, підібрані в цій книзі, почерпнуто із майже забутої скарбниці пуританських духовних вправ, роздумів і прагнень. Вони свідчать про багатство і красу євангельської думки та мови, що відображають смиренне благочестя людей, котрим належить окреме важливе місце в англійському релігійному житті. Маю надію, що видання цих молитов наново відкриє сучасникам цей безмежний океан пуританської духовності.

Пуританський рух був вагомим релігійним явищем XVI та XVII століть, однак його вплив зберігався принаймні до часів Чарльза Гаддона Сперджена (1834–1892 рр.), якого можна вважати останнім із видатних пуритан. Попри те, що в 1660 році політична буря, яка в ті часи вирувала в Англії, майже вщухла, протягом багатьох наступних десятиліть її богословське відлуння сприяло розвитку різних форм релігійного життя, зокрема сімейного богослужіння та особистого поклоніння. У цих ділянках, як і в питаннях ваги Святого Письма в християнському житті загалом, пресвітеріани та конгрегаціоналісти Нової Англії були однодумними з англійськими релігійними дисидентами та англіканськими євангельськими християнами, попри відмінності в їхніх поглядах на поклоніння, а також церковні устрій та дисципліну. Вони говорили однією духовною мовою, поділяли ті самі моральні цінності, дотримувались однакового ставлення до християнської релігії та висловлювали спільні прагнення до пізнання та служіння Богові, так що в цих питаннях неможливо відрізнити голосів конформістів від неконформістів. Отож цій книзі пуританських молитов притаманна єдність, яку не часто можна знайти в подібних творах. Сила пуританського характеру та життя полягала у відданості молитві й духовним роздумам. Багато з тих, хто дотримувався вчення про благодать, письмово свідчили про близькі стосунки своїх душ із Богом не з метою публікації, а, як у випадку Девіда Брейнерда, щоб досліджувати свій духовний стан і підбадьорювати себе, повертаючись до своїх записів у часи духовного охолодження. Інші, як-от: Вільям Джей і Генрі Лоу – пе-

ретворили надбання особистого духовного досвіду на колективні форми сімейного поклоніння та оприлюднили їх для користування усією церквою. Водночас деякі, зокрема Філіп Доддрідж і Вільям Ромейн, вводили молитви у свої літературні твори, щоб викликати в читача відповідний духовний відгук. Багато служителів пішли ще далі й радили членам своїх громад викладати особисті молитовні думки на папері та час від часу перечитувати їх. Так виник значний масив натхненних пуританських молитов, які досі лишаються мало-відомими.

Під час опрацювання цієї вибірки з пуританської літератури виникла потреба поправити текст деяких молитов, замінюючи в них множину на однину, а третю особу на першу, щоб цю книгу можна було використовувати передусім у практиці особистого поклоніння. Проте за допомогою звичайної зміни займенника більшість із них надається для колективного богослужіння. Останній розділ додано безпосередньо для випадків спільного поклоніння. Давні фразеологізми збережено, хоча деякі звороти все-таки довелося замінити, щоби пристосувати думки та висловлювання, притаманні минулим часам, до сучасного розуміння. Кілька молитов від самого початку були відображенням духовного досвіду їхніх авторів, як у випадку з Томасом Шепардом, а деякі інші є своєрідним поєднанням різних джерел задля розкриття певної спільної теми.

Поетичну форму побудови всіх молитов використано для полегшення читання та сприйняття. Кожна молитва складається з низки основних положень, а також допоміжних речень, які висвітлюють і доповнюють обрану тему. Так читач отримує можливість робити зупинки й обмірковувати прочитане. За текстову побудову надрукованих тут молитов відповідає редактор. Також варто зауважити, що книга не призначена бути своєрідним молитовним посібником. Душа має вчитися молитви, молячись своїми словами. Річ у тім, що молитва є спілкуванням із неосяжним і водночас близьким до людини Богом, який на підставі Своєї природи та Своїх якостей спонукає відкуплену душу всіма силами та справами виявляти Йому захоплення та цілковиту відданість. Тому запропоновані молитви доцільно використовувати як текстові зразки, окремі частини яких можуть стати в пригоді для складання власних молитов. Крім того, як самі молитви, так і певні їхні уривки можуть бути використані для підготовки проповідей.

Молитви, що увійшли до збірки, взяті з творів Томаса Шепарда, Томаса Вотсона, Річарда Бакстера, Джона Буньяна, Ісаака Воттса, Вільяма Вільямса, Філіпа Доддріджа, Вільяма Ромейна, Девіда Брейнерда, Августа Топледі, Крістмаса Еванса, Вільяма Джея, Генрі Лоу та Чарльза Гаддона Сперджена. Їх можна супроводити молитовним визнанням Філіпа Доддріджа: «Якою б слабкою і жалюгідною не здавалася ця праця в очах дітей цього світу і якою б недосконалою вона насправді не була, попри те вона може бути життєздатна перед Тобою і завдяки божественній силі сприяти піднесенню та розвитку духовності».

Хочу висловити вдячність превелебному Іанові Мюррею із видавництва «Прапор істини» («Banner of Truth Trust») за підтримку та заохочення до написання цієї праці, шановному С. М. Гоутонові, який висловив багато слушних зауважень і пропозицій, а також превелебному Р. Е. Девісові, який допоміг вирішити деякі богословські питання. Я вдячний керівникам і відповідальним співробітникам Британського музею, Бібліотеки доктора Вільямса та Євангелічної бібліотеки за надання доступу до рідкісних книг, яких уже давно не перевидають.

АРТУР БЕННЕТТ

Вступ

Долина видіння

Господи, величний і святий, лагідний і смиренний!

Ти привів мене в долину видінь,

де я мешкаю в глибинах, але бачу Тебе на висотах,
оточений горами гріха, однак споглядаю славу Твою.

Дай мені, всупереч голосові розуму, осягнути,

що шлях униз – це шлях угору,

що смирення означає звеличення,

що уражене серце – це зцілене серце,

що упокорений дух є духом радості,

що душа, яка кається, – це душа-переможниця,

що не мати нічого означає володіти всім,

що нести хрест означає носити вінець,

що давати – значить отримувати,

що долина – це місце видіння.

Господи, вдень Твої зірки можна побачити із найглибших криниць,

і що глибша криниця, то яскравіше вони сяють.

Тож дай мені знайти Твоє світло в моїй пітьмі,

Твоє життя в моїй смерті,

Твою радість у моєму горі,

Твою благодать у моїх гріхах,

Твоє багатство в моїй бідності,

Твою славу в моїй долині.

1. Отець, Син і Святий Дух

Трійця

Три в одному, один у трьох, Боже мого спасіння,

Отче Небесний, Сину благословенний, Духу предвічний!
Я поклоняюся Тобі як єдиному Єству, єдиній Сутності,
одному Богу в трьох різних Особах,
за те, що Ти даєш грішникам пізнавати Тебе
і ведеш їх до Твого Царства.

О Отче, Ти полюбив мене і послав Ісуса, щоб мене викупити.

О Ісусе, Ти полюбив мене, прийняв людську природу
і пролив власну кров, щоб омити гріхи мої,
чинив правду, щоб покрити мою негідність.

О Духу Святий, Ти полюбив мене та ввійшов у моє серце,
насадив у ньому вічне життя та відкрив мені славу Ісуса.

Триєдиний Боже, благословляю і прославляю Тебе за любов,
таку незаслужену, невимовну та дивовижну,
настільки могутню,
що вона здатна врятувати заблуканих і піднести їх до слави.

О Отче, дякую Тобі, що в повноті благодаті Ти ввірив мене Ісусові,
щоб я був Його вівцею, Його коштовним надбанням і часткою.

О Ісусе, дякую Тобі, що в повноті благодаті Ти прийняв мене,
визнав Своїм і поєднав із Собою.

О Святий Духу, дякую Тобі, що в повноті благодаті
Ти відкрив Ісуса як моє спасіння,
вселив у мене віру,
упокорив моє вперте серце,
поєднав мене з Ним навіки.

О Отче, сидячи на небесному престолі, Ти чуєш мої молитви.

О Ісусе, Твоя рука простягнута, щоб прийняти мої прохання.

О Духу Святий, Ти готовий допомагати мені в моїх немочах,
показати мені мою потребу,
підказати необхідні слова,
молитися всередині мене,
зміцнювати мене, щоб я не знеміг у благаннях.

О триєдиний Боже, Хто керує Всесвітом,

Ти заповів мені просити про те,
що стосується Твого Царства й моєї душі.

Дай мені жити й молитися так, як належить людині,
охрещеній у Твоє триєдине Ім'я.

БОГ – УСЕ В УСЬОМУ

О БОЖЕ, ЧИЙ ВОЛІ ПІДКОРЯЄТЬСЯ ВСЕ!

Справжньої втіхи немає ні в чому іншому,
окрім насолоди спілкування з Тобою та служіння Тобі.

Ти – Усе в усьому,
і лише Тобі я завдячую всіма джерелами своєї радості та щастя.

Я залюбки корюся Твоїй волі,
в чому б вона не полягала і чого б вона не стосувалася.
Якщо Ти довіряєш мені самостійно приймати рішення,
то я волю в усьому покладатися на Тебе,
бо Ти безмежно мудрий і не можеш вчинити неправди,
до якої так схильний я.

Мене втішає думка, що Тобі підвладне все,
і я радо визнаю, що саме так і має бути.
Тому моя молитва перетворюється на цілковиту хвалу,
і все, що я можу, – це поклонятися Тобі і благословляти Тебе.

Чим я віддячу Тобі за всі блага, що Ти дарував?

Бентежуся й не знаю, як мені бути,
адже прагну бодай щось віддати Тобі,
однак нічого не маю...
Тому можу лишень радіти, що Тобі під силу все,
і ніхто ні на небі, ні на землі не поділяє Твоєї слави.
Сам я не здатний зробити нічого,
щоб прославити Твоє благословення ім'я,
але завдяки благодаті

можу з радістю віддати в Твої руки свої душу й тіло.

Знаю, що Ти – Творець і Виконавець віри,
що вся справа спокути – винятково Твоя заслуга,
що всі мої добрі думки або вчинки є наслідком Твоєї сили та благодаті,
що Твоя добра воля є єдиним чинником,
який породжує в мені прагнення й дії.

О Боже, яка дивина,
що люди можуть так багато говорити про свою творчу силу та доброту,
хоча, якби Ти не стримував нас щомиті, ми стали би втіленнями диявола.

Завдяки Тобі я засвоїв це на гіркому досвіді пізнання самого себе.